

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 6 december 2021
(OR. en)

**Interinstitutioneel dossier:
2021/0373 (CNS)**

**14379/21
ADD 4**

**AG 110
INST 423
FREMP 277
IA 195**

BEGELEIDENDE NOTA

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	25 november 2021
aan:	de heer Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie
nr. Comdoc.:	SWD(2021) 358 final
Betreft:	Voorstel voor een RICHTLIJN VAN DE RAAD tot vaststelling van de wijze van uitoefening van het actieve en passieve kiesrecht bij gemeenteraadsverkiezingen ten behoeve van de Unieburgers die verblijven in een lidstaat waarvan zij de nationaliteit niet bezitten (herschikking) - Werkdocument van de diensten van de Commissie - Samenvatting van het effectbeoordelingsverslag

Hierbij gaat voor de delegaties document SWD(2021) 358 final¹.

Bijlage: SWD(2021) 358 final

¹ Dit document is identiek aan doc. ST 14376/21 ADD 4.

EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 25.11.2021
SWD(2021) 358 final

WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE
SAMENVATTING VAN HET EFFECTBEOORDELINGSVERSLAG

bij het

Voorstel voor een
RICHTLIJN VAN DE RAAD

tot vaststelling van de wijze van uitoefening van het actieve en passieve kiesrecht bij gemeenteraadsverkiezingen ten behoeve van de Unieburgers die verblijven in een lidstaat waarvan zij de nationaliteit niet bezitten (herschikking)

Voorstel voor een
RICHTLIJN VAN DE RAAD

tot vaststelling van de wijze van uitoefening van het actief en passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement ten behoeve van de Unieburgers die verblijven in een lidstaat waarvan zij geen onderdaan zijn (herschikking)

{COM(2021) 732 final} - {COM(2021) 733 final} - {SEC(2021) 576 final} -
{SWD(2021) 357 final}

Samenvatting (maximaal 2 pagina's)

Effectbeoordeling betreffende het kiesrecht van mobiele EU-burgers

A. Noodzaak om actie te ondernemen

Wat is het probleem en waarom is het een probleem op EU-niveau?

EU-burgers die wonen, werken, studeren enz. in een EU-land waarvan zij geen onderdaan zijn ("mobiele EU-burgers"), hebben op grond van het EU-recht het actief en passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement en de gemeenteraadsverkiezingen in dat land onder dezelfde voorwaarden als de onderdanen van dat land.

Om uiteenlopende redenen oefent echter slechts een relatief klein aantal van deze burgers deze rechten uit:

- burgers zijn niet noodzakelijk op de hoogte van deze rechten en hebben nog steeds problemen om accurate informatie over administratieve procedures te krijgen;
- zij worden ontmoedigd zich te laten registreren als gevolg van omslachtige procedures en het risico dat zij in hun land van herkomst worden geschrapt voor de verkiezingen;
- de nationale autoriteiten ondervinden nog steeds problemen bij het voorkomen van meervoudig stemmen bij de verkiezingen voor het Europees Parlement, omdat het moeilijk is informatie uit te wisselen met het oog op de identificatie van kiezers en kandidaten die meer dan een keer zijn geregistreerd.

Door de toename van het aantal EU-burgers dat in een ander EU-land woont, zullen deze problemen steeds groter worden, aangezien een steeds groter deel van de EU-burgers ermee te maken krijgt.

Wat is het doel?

Dit initiatief pakt deze problemen aan door de regels te actualiseren, te verduidelijken en te versterken, zodat zoveel mogelijk mobiele EU-burgers aan verkiezingen kunnen deelnemen, en door de integriteit van de verkiezingen zelf te beschermen.

Er wordt met name beoogd:

- de procedures voor registratie op de kiezers- en kandidatenlijsten te vereenvoudigen;
- de betrokken burgers meer bewust te maken van en een beter inzicht te verschaffen in hun kiesrecht en de daarmee verband houdende administratieve procedures;
- de mogelijkheden voor meervoudig stemmen bij de Europese verkiezingen te beperken;
- de mogelijkheden om de betrokken burgers in hun land van herkomst te schrappen voor de verkiezingen te beperken;
- de verzameling van gegevens over gemeenteraadsverkiezingen en verkiezingen voor het Europees Parlement te verbeteren;
- verouderde en achterhaalde regels te wijzigen (bv. als gevolg van de Brexit).

Wat is de meerwaarde van EU-maatregelen (subsidiariteit)?

Dit kiesrecht is neergelegd in het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie als onderdeel van de rechten als EU-burger. Het rechtskader voor de uitoefening van dit kiesrecht omvat zowel EU-regels als nationale regels. Aangezien grensoverschrijdende aangelegenheden buiten het bereik van de afzonderlijke EU-landen liggen, kunnen de vastgestelde problemen niet door de landen afzonderlijk worden aangepakt.

B. Oplossingen

Welke opties dienen zich aan? Is er al dan niet een voorkeursoptie? Zo nee, waarom niet?

In de effectbeoordeling werden twee beleidsopties onderzocht. Beide opties omvatten een reeks mogelijke maatregelen om de problemen aan te pakken.

- Met **optie 1** wordt beoogd de bestaande regels te versterken en te verduidelijken. Zij wil dit doen door gerichte wijzigingen aan te brengen op gebieden waar er problemen zijn geconstateerd.
- **Optie 2** voorziet in een reeks maatregelen tot hervorming van de richtlijnen. Doel is de belangrijkste elementen van het verkiezingsproces in alle lidstaten te harmoniseren.

Hoewel optie 2 de meest doeltreffende lijkt, wordt om redenen van efficiëntie, coherentie, subsidiariteit en evenredigheid de voorkeur gegeven aan optie 1.

Hoe reageren de verschillende belanghebbenden? Wie steunt welke optie?

Belanghebbenden hebben in het algemeen brede steun voor dit initiatief uitgesproken. Burgers en ngo's beklemtoonden dat er behoefte is aan duidelijke en toegankelijke informatie over registratie- en stemprocedures en dat de mogelijkheden voor onvrijwillige schrapping moeten worden beperkt. De nationale autoriteiten willen de uitwisseling van gegevens over kiezers verder verbeteren om meervoudig stemmen te voorkomen en willen de ondersteuning van lokale autoriteiten verbeteren, waarbij ervoor moet worden gezorgd dat dit in overeenstemming is met andere EU-beleidsmaatregelen en -instrumenten.

C. Effecten van de voorkeursoptie

Wat zijn de voordelen van de voorkeursoptie (als er een voorkeursoptie is; zo niet, wat zijn de voordelen van de belangrijkste opties)?

Deze aanpak zou de registratieprocedures voor kiezers en kandidaten vergemakkelijken en de toegang tot informatie bij gemeenteraadsverkiezingen en verkiezingen voor het Europees Parlement voor EU-burgers die in een ander EU-land wonen, verbeteren. De bestaande richtlijnen worden versterkt om te zorgen voor een brede aanpak van de geconstateerde problemen en een maximaal effect, met inachtneming van de nationale bevoegdheden inzake verkiezingsaangelegenheden.

Wat zijn de kosten van de voorkeursoptie (als er een voorkeursoptie is; zo niet, wat zijn de voordelen van de belangrijkste opties)?

Dit voorstel leidt niet tot extra financiële of administratieve lasten voor de EU of de EU-begroting.

Wat zijn de gevolgen voor kmo's (kleine en middelgrote ondernemingen) en het concurrentievermogen?

In het algemeen wordt verwacht dat alle opties bredere indirecte positieve economische gevolgen zullen hebben, aangezien zij het vrije verkeer van personen binnen de EU en de integratie in het gastland van personen die verhuizen, ondersteunen. Naar verwachting zullen de gevolgen voor de kmo's echter niet significant zijn.

Zijn er significante gevolgen voor de nationale begrotingen en overheden?

De voorkeursoptie zou voor de nationale autoriteiten enige extra administratieve kosten met zich meebrengen, met name om een nauwere samenwerking mogelijk te maken en EU-burgers die naar een ander EU-land verhuizen informatie te verstrekken; deze kosten omvatten zowel eenmalige aanpassingskosten als terugkerende kosten.

Verwacht wordt echter dat deze kosten zullen worden gecompenseerd door efficiëntiewinst op lange termijn voor de overheid en burgers als gevolg van efficiëntere procedures.

Zijn er andere significante gevolgen?

Personen die gebruikmaken van hun recht om naar een ander EU-land te verhuizen, zullen in dat land kunnen deelnemen aan het democratisch bestel.

Evenredigheid?

Evenredige EU-maatregelen moeten ervoor zorgen dat:

- EU-burgers die naar een ander EU-land verhuizen, hun democratische rechten bij verkiezingen daadwerkelijk kunnen uitoefenen. Daartoe moet het bestaande EU-kader voor deze rechten worden verduidelijkt;
- de mogelijkheden voor meervoudig stemmen bij de Europese verkiezingen worden beperkt, wat de integriteit ervan ten goede komt.

D. Evaluatie

Wanneer wordt het beleid geëvalueerd?

Er zouden bepalingen worden toegevoegd inzake regelmatige monitoring en verslaglegging over de uitvoering door de nationale autoriteiten:

- **Richtlijn 93/109/EG** - een verslag na elke verkiezing voor het Europees Parlement;
- **Richtlijn 94/80/EG** - om de 5 jaar een verslag.

Binnen twee jaar na de verkiezingen voor het Europees Parlement van 2029 zal de Commissie de toepassing van beide richtlijnen beoordelen en een evaluatieverslag opstellen over de vooruitgang die bij de verwezenlijking van de doelstellingen ervan is geboekt.